

dr hab. Paweł Bytniewski, prof. UMCS

Seminarium I stopień

Nowoczesność – niedokończony projekt.

Czym jest czas naszej bytności w świecie określany jako nowoczesność i jak określamy się w nim poprzez to, co nazywamy kulturą nowoczesną? Oto ogólne kwestie do rozważenia których zachęcam seminarzystów. Pytanie, jak nowoczesnie stajemy się sobą zostaje tu skierowane w przestrzeń praktyk, które podejmujemy dobrowolnie i samodzielnie, lecz nie bez udziału innych, by stać się tymi, którymi być chcemy, lub by porzucić bycie sobą, jakie nam doskwiera. Obszar doświadczeń i wiedzy, który służy za teren eksploracji filozoficznych jest w tym zakresie przeogromny. A oto przykładowe tematy seminarium:

1. Czym jest nowoczesność. Jak staliśmy się nowocześni?
2. Nowoczesne doświadczanie czasu.
3. Nowoczesny eksperyment bycia sobą. (Foucault)
4. *Ethos* nowoczesności. (Foucault, Taylor)
5. Nowoczesna duchowość – epifanie modernizmu. (Eco, Foucault)
6. Nowoczesna samotność. (Rousseau, Sartre)
7. Nowoczesna intymność. (Giddens)
8. Foucault *contra* Habermas – filozoficzne problematyzacje nowoczesności.

Seminarium II stopień

Filozofia poznania humanistycznego w XX wieku.

Tematyka seminarium koncentruje się wokół filozoficznych koncepcji poznania humanistycznego podejmowanych w XX wieku, nie bez wskazania nieraz odległych w czasie ich antecedensów. Pierwszą fazę dwudziestowiecznej filozofii w tym zakresie zdominowały dwa nurty: neokantyzm (E. Cassirer) i fenomenologia (E. Husserl). W drugiej połowie XX wieku dochodzą do głosu antyfundamentalistyczne orientacje filozoficzne: filozofia hermeneutyczna (H-G. Gadamer), strukturalizm (C. Levi-Strauss) i poststrukturalizm (R. Barthes, M. Foucault). Na ile intelektualne motywacje tych przedsięwzięć filozoficznych są dziś aktualne? Jak współczesna filozofia problematyzuje dziś poznanie humanistyczne?

Przykładowe tematy seminarium:

1. Nowożytny ideał wiedzy naukowej a epistemologiczny status nauk humanistycznych.
2. Kontrowersje wokół statusu epistemologicznego nauk humanistycznych.
3. Filozofia poznania humanistycznego wobec fundamentalizmu epistemologicznego.
4. Poznanie humanistyczne jako lektura.
5. Typy filozoficznej problematyzacji poznania humanistycznego.
6. Czy humanistom potrzebna jest metoda?

Proseminarium

Filozofia a literatura – nieuniknione powinowactwa kultury XX wieku.

Proseminarium jest poświęcone związkom literatury i filozofii w kulturze XX wieku. Analizowane będą zarówno teksty filozofów problematyzujących literaturę (np.: Jaspers, Foucault, Sartre, Bachelard, Derrida, Eco, Bloom), a zwłaszcza dwudziestowieczną, ale też teksty pisarzy, zwłaszcza dwudziestowiecznych, którzy literaturę uczynili tematem wypowiedzi artystycznej o ambicjach filozoficznych (np.: Th. Mann, Kafka, Calvino, Ashbery).

Przykładowe tematy:

1. Dyskurs naukowy a dyskurs literacki.
2. Kim jest autor? Filozoficzne problematyzacje literackiego autorstwa.
3. Poetyka i filozofia.
4. Jednostkowość literatury.
5. Interpretacja i nadinterpretacja.
6. Co musi wiedzieć czytelnik?